

Missiv till ”Instruktion och handledningsordning för hantering av misstänkt vetenskaplig oredlighet vid Högskolan i Jönköping”

På rektors uppdrag har detta missiv tagits fram och som efter remiss skall resultera i ett rektorsbeslut ”Instruktion och handledningsordning för hantering av misstänkt vetenskaplig oredlighet vid Högskolan i Jönköping”. Till detta missiv bifogas förslaget till aktuell instruktion och handledningsordning. Förslaget skall gå på remiss till ledningen för Högskolan i Jönköping.

Syftet med uppdraget är att skaffa beredskap med tillgång till en struktur som snabbt och korrekt kan handlägga ett ärende, i fall ett misstänkt fall av vetenskaplig oredlighet uppdragas vid Högskolan i Jönköping. Som en del i arbetet med att ta fram detta underlag har ett fåtal fall av vetenskaplig oredlighet vid svenska universitet studerats, med utgångspunkt från tidningsartiklar och interna publikationer. Syftet med detta har varit att ta lärdom av tidigare utredningars erfarenheter och misstag. Sammanfattningsvis kan sägas att det är relativt lätt att avgöra om vetenskaplig oredlighet har ägt rum, men eftersom preskriptionstiden enligt arbetsrätten är två år så kan det vara svårt att genomföra disciplinära åtgärder mot fuskaren. Det är viktigt att vara medvetenheten om att jäv och lojalitet inom en organisation kan hindra eller bromsa en utredning, därför är extern hjälp viktig. Hämmande för en utredning kan även vara att ledande funktioner vid lärosäten vill ”lägga locket på” för att rädda lärosätets rykte. Interna konflikter kan blossa upp och som i ett extremt fall (Forsvarshögskolan) resulterade i att fuskarens främste kritiker straffades för trakasserier medan fuskarens brott var preskriberat. Om misstanke om vetenskaplig oredlighet föreligger så är det viktigt att en snabb, noggrann och väldokumenterad utredning genomförs, med extern hjälp. Om vetenskaplig oredlighet konstateras så skall rättsliga åtgärder vidtas, men lika viktigt är att fria med skriftlig motivation i det fallet vetenskaplig oredlighet inte kunnat konstateras.

Vad det gäller utformning av denna handläggningsordning så har motsvarande dokument från Chalmers, Göteborgs Universitet och Kungliga Tekniska Högskolan bidragit som inspirationskälla. Så har även Utbildningsdepartementet ”Förslag till hantering av misstänkt vetenskaplig oredlighet” (Dnr 312-2006-2542) bidragit.

Från årsskiftet 2010 inrättades en expertgrupp för oredlighet i forskning vid Centrala etikprövningsnämnden (CEPN). Expertgruppens uppdrag är att på begäran av lärosäten yttra sig i ärenden som rör utredningar av misstankar om oredlighet i forskning. Den består av en ordförande och fyra ledamöter, var och en med personliga ersättare. De fyra ledamöterna har vetenskaplig kompetens inom olika forskningsområden och en företräder etisk sakkunskap. Ordförande och ersättare för ordförande utses av regeringen. Övriga ledamöter och ersättare för dem utses av regeringen efter gemensamt förslag av Vetenskapsrådet, Formas, FAS, Vinnova samt förslag från CEPN och från Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF).

Mikael Gustafsson
Forskningshandläggare